

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDEKEN:

Egy évre ...	180 Lei.
Fél évre ...	90 Lei.
Egy negyed évre ...	45 Lei.
Egy óra ...	15 Lei.

Hirdetések árszabás szerinti díjazás mellett vétetnek fel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és Csanádi Egyesült Vas-
utak palotájában.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Vállalat
Bulevardul Regele Ferdinand L.
(József főherceg-ut) 22. szám.

TELEFON-SZÁM 151.

ARAD, 1921.

☉ ☉

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

☉ ☉

Csütörtök, december 15.

A valutaspekuláció alkonya.

(Az utódállamok a szabad devizakereskedelem ellen.)

Az 1921. év őszétől kezdve viharos események színhelye volt az utódállamok minden tőzsdéje. Nemcsak az osztrák korona, hanem a dinár, a magyar korona, a lei zuhanásszerűen hanyatlottak az év derekán elért színvonaluk alá. A folytonos ingadozások, melyek az év utolsó hónapjait kitöltötték, bizonytalanságukkal minden nagyobb méretű kereskedelmi tranzakciót veszélyeztettek és akadályozták az államközi gazdasági konszolidációt. Az illetékes pénzügyminiszteriumok körében egyre több tért nyert az a meggyőződés, hogy a spekuláció korlátlan dühöngése, a valutákkal való szabadkereskedelem okozza a zavarok oroszlánságát. A külföldi fizetési eszközökkel való szabadkereskedelem ellen *Titulescu* román pénzügyminiszter ismeretes megszorító intézkedései tették meg az első lépést. A párisi valutaellenőrző hivatal eszméje és az idegenek követelése fölért való rendelkezés betöltése a 100.000 leit meghaladó összegek esetében azonban csak a kezdetét jelenti azon alkalmi intézkedéseknek, melyeket a román pénzügyi kormányzatnak szükség szerűen igénybe kell vennie a lei tenyegető elértéktelenedésének megakadályozására.

A román pénzügyminiszter által mutatott utra csakhamar rákényszerül Jugoszlávia is. *Kumanudi* pénzügyminiszter javaslatára a parlament elé egy oly törvény kerül, mely az idegen fizetési eszközökkel való kereskedelem kizárólagos jogát a délszláv Nemzeti Bankra ruhazza át. A terv szerint a nemzeti bank végezné a valuták beszerzésének és a szükségletnek megfelelő elosztásának munkáját. Ezzel a délszláv államban a valutákkal való szabad kereskedelem és spekuláció egy csapással megszűnik. A terv ellen a nagybankok részéről bizonyos ellenállás mutatkozik, melyet a tárgyalásra kerülő törvényjavaslatnak meg kell majd küzdenie.

Az osztrák korona pánik és az idegen valuták beszerzésének járványos láza *Gürtler* dr. osztrák pénzügyminisztert is a valutaspekuláció megrendszabályozására kényszeríti. A számos idevágó törv. közül eddig csak az az intéz-

kedés valósult meg, hogy az osztrák piacon senki valutát nem vehet és nem adhat legitimáció nélkül. A gyakorlatban azonban az eladásnál való igazolási kényszernek számos rossz oldalát fedezték fel. Ez ugyanis visszatartotta a spekulánsokat attól, hogy felhalmozott idegen valutájuktól megszabaduljanak. Világos tehát, hogy ezen igazolási kényszer feloldása

előmozdítaná a valuták árának esését. Az osztrák pénzügyminiszter ezzel szemben oly intézkedést akart bevezetni, melynek értelmében a bankok megbízóiktól annak kimutatását fogják kérni, hogy mire kell nekik az idegen valuta. A deviza központ másrészt azt ellenőrizné, hogy a vásárlók tényleg a megjelölt célra használták-e a beszerzett idegen pénzeket.

Az Averescu kormány lemondott.

(Bizonytalan időre elnapolták a kamarát.)

BUCURESTI. A Román Távirati Iroda hivatalos helyről jelenti, hogy tegnap délután egy óra körül megjelent *Ófelsége Ferdinánd* király előtt *Averescu* miniszterelnök és átnyújtotta a kormány lemondását, amelyet a király elfogadott. A király *Take Jonescu* bizta meg az új kabinet megalakításával. *Take Jonescu* vállalta a megbízatást és három napi haladékot kért a királytól a kormány megalakítására.

BUCURESTI. A kamara tegnap délutáni ülésén *Argetoianu* belügyminiszter bejelentette, hogy a kormány lemondott. Kérte, hogy a válság megoldásáig a kamara ne tartson ülést. Erre a kamarát bizonytalan időre elnapolták.

Take Jonescu nehézségei.

BUCURESTI. A Román Távirati Iroda a kormányválsággal kapcsolatban a következőket jelenti: *Take Jonescu* designált miniszterelnök megkezdte tárgyalásait a pártokkal. Az erdélyi nemzeti párt a támogatás feltételül a parlament feloszlását kívánja. *Take Jonescu* közölni fogja az uralkodóval, hogy amennyiben nem kapná meg a felhatalmazást a parlament feloszlására, kormányalakítási terve meghiúsulna. Ez esetben *Coanda* kerülne előtérbe, aki a jelenlegi többséggel és a jelenlegi parasztpárttal alakítana kormányt. Ez esetben számítana a nemzeti párt és a *Marghiloman*-csoport támogatására is. Mindezekre való tekintet nélkül a néppárt vezetői *Take Jonescu* kormányalakításától függetlenül folytatják a tárgyalásokat az erdélyi nemzeti párttal és *Marghiloman*-nal. Az erdélyi nemzeti párt ragaszkodik a parlament feloszlatásához és ezen követelése mellett intrazigensen kitart. *Take Jonescu* felkérte *Flondort*, hogy vállalja a

kormányban a külügyi tárcát, de *Flondor* ezt visszautasította.

Maniu-kormány előtérben.

BUCURESTI. Beavatott helyről a Román Távirati Iroda úgy értesül, hogy tekintettel arra, hogy úgy *Take Jonescu*, mint *Coanda* kormányalakítási kísérletei nagy nehézségekbe ütköznek, mindinkább előtérbe nyomul egy *Maniu*-kormány lehetősége. Tegnap délután és az éjjel folyamán szakadatlanul folytak a tárgyalások.

BUCURESTI. A politikai helyzetéről a R. T. I. jelenti, hogy a válság első huszonnégy órája alatt nem történt semmi elhatározó lépés. A két oldal élesen szembe helyezkedik egymással, az intrikák, a vádak és gáncsolások nem hiányzanak egyik oldalról sem. Legújabbban az a vélemény terjedt el, hogy *Take Jonescu* megalakítja a kormányt és elnapoltatja a parlamentet. Reméli, hogy egy-két hónap alatt sikerül neki a parlamenti helyzetet tisztázni, de ha ez nem sikerül, csak akkor fordul a legutolsó eszközhöz: az új választásokhoz. Ezt a tervet azonban élesen ellenzik az erdélyiek, akiknek a legfontosabb feltételük a Ház visszavonhatatlan feloszlása.

Nem lesz cigaretta-hüvely

(Nagyobb a dohány beváltási tarifa.)

CLUJ. Az állami egyedűrság rendszerében a közeljövőben érdekes változások lesznek, melyekről *Lucaciu* monopol vezérigazgató a következőket mondotta:

— Köztudomásu, hogy január 15-től kezdve a cigarettapapír állami egyedűrság tárgya lesz. A cigarettapapír eddig szabad behozatali cikk volt, Romániában nincs is cigarettapapír gyár és így az új monopolizálás termelő érdekeket nem sért. Az állam a cigarettapapírt szintén külföldről hozatja, de papírnyagyságban és itt dolgozzák fel. Cigaretta-hüvelyt az állam nem fog gyártani, mert ellenkezik az érdekelvel. A cigaretta-hüvely tehát el fog tűnni a forgalomból. Azok a tőzsdetulajdonosok, akiknek nagy készletük van cigarettapapírosból, igyekezzenek árujukat 15-ig kiárusítani, mert ezen az időpontra túl azoknak elárúsítása törvénybe ütköző cselekedet. Ha az árut még sem tudnák a kellő időre elárúsítani, nincs más mód, minthogy visszaküldjék a külföldi gyárosokhoz. Az idei dohánytermést szintén január 15-én váltják be a beváltó központokban. Az új beváltási tarifa sokkal magasabb, mint a régi volt és a termelők meg lesznek elégedve. A beváltandó dohánytermés eléri a kétnemzetes kilogrammot. Öt újabb áruárutartást fogunk felállítani megyei székhelyeken. A dohányárak és bélyegpek elosztása ilyenformán a nagytőzsdéktől állami kezelésbe megy át. A Regale cigaretta árusítása csak ideiglenesen szünetel, mert egy géplék van csupán, amely ilyen nagyságu cigarettát produkál.

Andrássyék nem részesülnek amnesztiában

(Karácsonykor jelenik meg a rendelet.)

Budapesti távirat alapján jelentette az Aradi Közlöny, hogy *Horthy* Miklós magyar kormányzó új amnesztia rendeletet ad ki. Budapesti tudósítónk most azt táviratozza, hogy az általános amnesztia rendelet karácsonyra jelenik meg. Híre jár, hogy csak azok maradnak fogságban, akik súlyos deliktumokat követtek el. Fogságban maradnak továbbá azok a politikusok is, akiknek szabadon bo-

csátását még a legliberálisabb feljegásu politikusok sem kívánhatják. Az amnesztia rendelet értelmében az internáló táborokban nagyon kevesen maradnak. A keresztény pártban nem hiszik, hogy az amnesztia rendelet a királypucss miatt letartóztatott képviselőkre, *Andrássy*ra és társaira is vonatkoznék. Az a meggyőződésük, hogy ezek a politikusok rövidesen rendes bíróság elé kerülnek.

Uj vagyondézma Ausztriában.

(Munkában az osztrák pénzügy-miniszter.)

BÉCS. A R. T. I. jelenti: Gürtler osztrák pénzügyminiszter a nemzetgyűlés tegnapi ülésén benyújtotta az új vagyonszállásról szóló törvényjavaslatot, amelynek célja az, hogy az első vagyondézma törvényben adott fizetési határidő megrövidítésével és más hátrányok kiküszöbölésével, a befizetések eszközlését meggyorsítsa. Az új javaslat szerint az új vagyondézma, a felhívástól számítandó egy hónapon belül kifizetendő. Mindazok, akik 1922. január 18-ig megfelelő előleg kifizetésével nem mutatják készségüket a vagyondézma kifizetésére, száz százalékos bírságot fognak fizetni.

Szerelemre vágyó öreg nők

(Egy párisi lap tréfája.)

A minap Párisban letárgyalt Landru-er érdekes bepillantást enged az idősebb magános nők lelkivilágába, akik közül Landru tudvalevőleg az áldozatait szedte. A pörrel megelőző nyomozás mintegy 300 olyan idősebb, magános nőről szerzett tudomást, akik hajlandók lettek volna lelkük üdvösségéért és földi boldogságukért erre az emberi szörnyre rábánni. Vajon okosabbak, vagy legalább óvatosabbak lettek-e a nők ezen párlját ritkító per alkalmán? Egy párisi lap kísérletezgető válasza ad erre a kérdésre. A kérdéses lap ugyanis hirdetés rovatában szóról-szóra közölte azt a hirdetést, amellyel Landru 1915-ben lépre csalta áldozatait. A lap a hirdetésben mindössze annyit változtatást eszközölt, hogy évi 4000 frank helyett 12.000 frankot tüntetett fel jövedelem gyanánt. Dacára a csak imént lefolyt pörnek, számtalan ajánlat érkezett be a kiadóhivatalba olyan idősebb nőktől, akik magánosan állanak a világon és a házasság révén kívánának kikötni. Sokan kijelentették, hogy e célból szívesen hoznának anyagi áldozatot is.

Játékosok, akik nyernek.

BÉCS. A róthadásnak is van parfümjé. Bécs ma a zürichi jejes szerint a világ legoluzüllöttebb városa, még Varsó is elébe kerül. És mégis, ennek a letört, ebek harmincadjára került világvárosnak, pusztulásában sem vésztett ki a charmeja. Budapestről nem is tudjuk elképzelni, hogy e mérhetetlen, valóban orosz izü drágaságban hogyan élnek itt emberek, akik nem tőzsdejátékosok, nem siberek, nem értékpapircsempészek, nem szenzálok és nem milliárdosok. Pedig Bécsben él sok százezer lélek, aki nem a háború alatt, vagy a forradalmak közben, vagy éppen a magyar bolsevik-uralom bukása után került az egykori császár-város aszfaltjára, a régi kedves és kulturált bécsi népet értem, ez a kihalt faj, amely ebben az elviselhetetlen atmoszférában, levegő után kapkod. És mégis élnek megélnék. Amiből a nagy mulatóhelyek személyzete és a szepárék, transzparensék körül öngyógyító szegénység: a részeg bacchanália hulladékjaiból. Bécs ma a korlátlan lehetőségek egyetlen

Tizezer magyar. Junghert Mihály az orosz országban maradt foglyokról

BUDAPEST. Dr. Junghert Mihály külügyminiszteri osztálytanácsos vezetésével álló hadifogoly kicserélő akcióról, valamint a még Oroszországban levő hadifoglyok életéről s elhelyezéséről a következők addig ismeretlen részleteket mondotta:

— A magyar hadifoglyok Oroszországban mind dolgoztak, részint táborokban, részint egyes magánműveknél. A krasnojarszki fogolytáborban fejlett gyáripar volt, gyufa, szeg és fafeldolgozó műhelyeket létesítettek, amelyek igen szépen dolgoztak. Jóformán mindenki megtanult valami mesterséget és hadifoglyaink visszatartásának egyik főoka az volt, hogy a mai orosz közgazdasági élet nem bírja nélkülözni ezeket a nagyobb vállalatoknak és kisiparosoknak értékes munkáját. Hiszen egyes hadifogolytáborok városoknak, sőt az államnak is szállítottak. A hazatérők egy része, különösen akik kereskedéssel foglalkoztak, igen meggazdagodtak. Rengeteg rubelt hoztak magukkal, sokan azonban már Oroszországban idegen pénzeket, márkát, vagy dollárt vásároltak, mások pedig aranyban, vagy prémekben, szőnyegeken hozták magukkal megtakarított vagyonukat. Nagyrésztük idehaza nem folytatja foglaltságban tanult mesterségét, hanem főleg a tiszték, visszatértek régi foglalkozásukhoz. Egy visszatért hadifogoly ugyan felvetette azt a tervet, hogy az állam rendezzen be számukra ipartelepét, ők szövetkezeti alapon vezetnék a műhelyeket és rövidesen visszafizetnék a befektetett összeget, ez a terv egyelőre csak terv.

— A végleg Oroszországban maradt magyar hadifoglyok számát ma nem lehet pontosan megállapítani. Oroszország csak most határozta el, hogy nyilvántartást vezet minden hadifoglyóról és csak a csereakció befejezése után fogjuk pontosan tudni, hol és hány hadifogoly telepedett le vég-

leg Oroszországban. Egyes lapok 8—10.000-re teszik ezek számát. Minden esetre igen sokan találtak elhelyezést Oroszországban. Főként beházasodás folytán, mint földművesek telepedtek le Szibériában és Turkesztánban magyar hadifoglyok. Magyar telepekről beszélni sem lehet, zárt egységet sehol sem alkottak, sőt a szórva-nyosan letelepedett hadifoglyok között sincsen semmi kapcsolat. Tudok emberekéről, akik még néhány évig kint akarnak maradni és csak a viszonyok megváltoztatásával, mint jómódu emberek akarnak hazatérni. Feltűnő sok házaság jött létre orosz asszonyok és magyar hadifoglyok között. Igen sokan magukkal is hozták új feleségüket, de amint közeledtek a magyar határhoz és látták a különbséget feleségük ruházata, viselkedése, nyelve és a falubeli már-már elfelejtett felhőnének között, a legelső utcasarkon ott hagyták orosz feleségeiket. Ezeket az elhagyott asszonyokat mi visszaszállítjuk hazájukba.

A Kornis-cég új irodája

Az Astra gyár irodát létesít a városban.

Megírta az Aradi Közlöny, hogy a Kornis Testvérek-cég a Str. Moise Nicoaran (Petőfi-utcában) levő hatszobás irodahelyiségét a cég irodájában a legutóbb elkövetett rablásból kifolyólag ki akarja cserélni egy az Általános Takarékpénztár Bul. Reg. Maria (Andrássy-tér) 5. szám alatt levő épületében levő 3 szobás irodahelyiséggel. Ezzel szemben eddigi 6 szobás helyiségét a lakáshivatal rendelkezésére bocsátotta. A lakásbérbeadó bizottság csütörtök délután tartandó ülésén tárgyalja a cég kérelmét. Ugyancsak a csütörtöki ülésen kerül tárgyalásra az Astra autómobil gyár kérelme, amelyben a város belterületén négyszoba kiutalását kéri valószínűleg városi iroda létesítése céljából.

Németország februárban nem fizet

(Rathenau londoni sikere.)

BERLIN. Rathenau volt német jóvátételi miniszter tegnap ismertette a minisztertanács előtt londoni tapasztalatait. Híre jár, hogy a jóvátétel kérdésében Londonban oly széleskörű tárgyalás folyt, amelyt eddig lehetségesnek sem tartottak. Ugy tudják, hogy a londoni tárgyalásoknak egyik legfőbb eredménye az, hogy Németország már nem fogja megfizetni a jóvátételi összeg február 10-iki részletét.

Roszbabodtak

a megye közegészségügyi állapota (Dr. Bradean főorvos jelentése.)

Dr. Bradean Athanas megyei főorvos a beérkezett jelentések alapján most állította össze a megye közegészségügyi állapotairól szóló jelentését az elmúlt hónapról. November hónapban a megye egészségügye határozott rosszabbodást mutat fel az októberi közegészségügyi állapotokkal szemben. A megye legtöbb községében volt november hónapban járványos betegség. Különösen a vörheny szedett sok áldozatot. A tüdővész most is vezet úgy a megbetegedések számával, mint a halálalásával. A megye lakosságának száma körülbelül 260.000 és ebből az elmúlt hónapban 795-en voltak járványos betegek. A 795 beteg közül kilencvennyolcan áldozatai lettek a ragályos betegségnek. A részletes jelentés szerint november hónapban a megye területén 179 vörhenymegbetegedéstörtént és ennek következtében ugyancsak a múlt hónapban 28 halálalás, 27 kanyaró eset egy halálalással, 25 hastífusz 3 halálal-

városa. Konstantinápolytól Hamburgig, Olaszországot is beleszámítva. Aki skrupulusok nélkül, erőszakos fickó, bukott kereskedő elcsapott commis, háborúk szemétné meghízott ügynök, borotvált képű Rastignac csak volt, ide fordította a vitorláját, hogy a gyönyörű Ring aszfaltjából aranyat ásson. Kezdték-láncolással, áru felhalmozással, valutacsempészéssel, szalvarzánsiholással, eszeveszett, gonoszul furfangos üzletfajok százait honosították meg, izzadtan, piszkosan, vörös tenyerűekkel sörörve a pénzt, folyton loholva, összebujva a szivtelenség, kulturátlanság és a pénz imádatának szolidaritásában. Ez volt a kezdet: Bécs züllesztésének az adminisztráció, a hivatali tisztesség lazulásának kezdete. Mind az apró, csuszó-mászó férgék az ápolatlan lakásban, úgy ették be magukat az „aranyásók” a földkerekség egyik legaranyosabb, legszelidebb, legjöhíszeműbb városába. A pénz ma a világ ura. Bécsben több a legnagyobb urnál: Isien.

A siberek uralkodása két évig tartott. Ez év tavaszán még ők voltak az uralkodóosztály a Grabentől az Imperiaig. Azután vé-

gigőpört rajtuk az „árukrach” és megtizedelte soraikat. A 70 HP autók, sötétkek, landauerok, káprázatosan felkészített met-reszek, frissen mázolt paloták gazdát cseréltek. És a meghomlott söpredék rávetette magát a tőzsdére. Százzámra nyitak a banküzletek és tőzsdebizományos irodák a Schotten-Ringen. A tőzsdé körül kávéházakban, lebuikokban, kapualjakban fantasztikus trösztök alakultak. Új emberfajta, börtönök, tömeglakások, levantei hajók, országutak és pesti pincék nászának gyermekei. És az értékpapírok és valuták orgiája közben, a tőzsdéjáték eddig ismeretlen konjunktúrája alatt, ez a gyülekező banda kerékedett felül a bécsi zürzavarban. A száz, ötszáz, ezerszeres értékelődés sok az irgalmatlanul házard zugjátékosok ölébe fújták a milliárdokat. A régi multimilliomosok, Rothschild Reitzes, a még távolról sem patinás Castiglioni, kezdenek visszamaradni ebben a vad galoppban, ahol óránként új névtelen versenyzők startolnak. A bankjegykötegek öriítő körforgása úgy megzavarta és felkavarta Bécsset, mint egy pusztító, félelmes ragály. Minden pénz a

tőzsdére tódul. Buiorok, képek, régiségek, házak, telkek, ékszerrek, női hájak az első napok szédületében cserélnek gazdát, hogy a pénz fedezetül szolgáljon a papírok és valuták lekötésére. Nyugdíjas hivatalnokok, pincérek, kottók, telefonkisasszonyok, portások, koldusok kapaszkodnak az égiszökellő értékpapírokba. Minden harmadik ember a tőzsdén legalább százezrekkel, minden tízedik milliókkal van érdekelve. Számtalan jelentéktelen, vagyoni ember máról-holnapra milliommossá lett. Holnapról holnaputánra százmilliomos. A játékosnak semmi sem drága, ha friss tízezesekkel van tele a kabátzsebe. Pénzt ugyanis alig hord valaki a pénztárcájában, a belső zsebében. Osztrák pénz, ezresek tízezesek tömege a kabátzsebekben foglal helyet, mint régen a nikkel aprópénz. Mi lesz ennek a ragálynak a vége, hol végződik Bécs mámoros haláltánca, e kérdésekre itt senki sem felel. Az utca népe — mind például a multkor — néha megmozdul, tör és rombol, de az uralmat ismét elveszti az új milliommosok.

HIREK.

— *Felkérjük t. hirdetőinket, hogy az „Aradi Közlöny” karácsonyi számára — amely a szokottnál jóval terjedelmesebb lesz — feladni szándékolt hirdetésait a hirdetésnek jó helyen való elhelyezése érdekében már most a kiadóhivatalnak beküldeni sziveskedjenek.*

— **Dr. Steinhardt Mór temetése.** Arad társadalmának osztatlan, mély részvétele mellett helyezték örök nyugalomra ma délután dr. Steinhardt Mórt. A halottas ház udvarát már a kora délutáni órákban nagy, előkelő közönség lepte el, hogy megadja az utolsó tiszteletet a város nagy halottjának. Megjelent Arad város küldöttsége dr. Angel István polgármester vezetésével. Ott volt a bírói és ügyvédi kar számos tagja. Különböző egyházak lelkészei és Arad társadalmának színe-java. A temetési szertartást a templomi énekhar megható gyászdzala vezette be, utána dr. Vágvölgyi Lajos főrabbi mondott mély tartalmu halotti beszédet, szívből fakadó és szívekhez találó szavakkal ecsetelven a vesztősejt, mely dr. Steinhardt Mór halálával Arad társadalmát érte. A gyönyörű bucsuztató után feltették a koporsót a négylovas halottas kocsira, melyet hatalmas tömeg kísért el a temetőbe. Arad város tanácsa a nagy halott emlékének tiszteletére kitűzette a gyászlobogót a városháza tornyára.

— **Aradról petrolumot osempeznek?** A Stea Romana petrolum-finomító gyár igazgatósága ma átiratot küldött a város vezetéséhez, amelyben tudomására hozza, hogy értesülése szerint az aradi kereskedők egyrésze nagymennyiségű petrolumot csempész külföldre. Felkéri tehát a város vezetését, értesítse az aradi kereskedőket arról, hogy ha a gyár igazgatósága tudomást szerez arról, hogy valamelyik kereskedő elősegíti a csempészetet, vagy csempészeknek ad el petrolumot, úgy egyszer és mindenkorra megvonja tőle a petrolum szállítást.

— **Dr. Bardosy Augustin ügyvédi irodáját Timisoara-n** (Temesvárott) II. Spiaului stangal Begheilui Nr. 3. alatt újból megnyitotta.

— **Megmaradnak a maximális árak.** Annak idején megírjuk, hogy a városhoz rendelet érkezett, amely szerint a kávéházi és vendéglői árakat 15 naponként kell maximálni a főpolgármesternek. A legutóbbi maximálás óta az előírt határidő letelt és dr. Robu János főpolgármester úgy intézkedett, hogy továbbra is a régi maximális árak maradjanak érvényben a kávéházakban és vendéglőkben.

Az exkirály birtokainak zárgondnoksága.

(Bethlen az új magyar választójogról.)

BUDAPEST. A nemzetgyűlés pénzügyi bizottságának ülésén az indennitás vitája során gróf Bethlen István miniszterelnök Sándor Pál ama kérdésére, hogy megalkotja-e a kormány a választójogi törvényt és hogy milyen csinál, ezt felelte:

— Megcsináljuk olyannak, mint amilyenek a nemzetgyűlési többség bölcsessége Jónak tartja. Nem akarom megtartani a Friedrich-féle választójogi rendeletet. A kormány azért kér hat hónapra indennitást, mert a tavasszal választások lesznek és az új parlament összeüléséig a kormányzás zavartalansága érdekében szükséges a hat hónapi felhatalmazás.

Szterényi József szavá tette, hogy az exkirály magyarországi

birtokait, így Hangotát és a ráckeveli uradalmat a Károlyi féle forradalom alatt zár alá vették. Az exkirály saját birtokainak jövedelmét nem kaphatja meg és csak annyit kap, amennyit a főudvarnagyi bíróság neki engedélyez. Azt kérdezte, hogy milyen alapon tartják még mindig zárgondnokság alatt a birtokokat és miért nem részesítik az exkirályt a magyar állampolgárt megillető jogokban. Gróf Bethlen István azt válaszolta, hogy az ügy a békeszerződéssel függ össze. Ő az ügyet már így találta és nem tudja, hogy mikor és ki mondotta ki a zárgondnokságot. Az exkirály birtokairól többször tárgyalt gróf Hunyady Józseffel, aki a zárgondnokságot sohasem kifogásolta.

— **Belejeződött a vizsgálat Medve János ügyében.** Emlékeztetes, hogy a közkegyintézmények osztályán ápolt Medve János nevű elmebetegét gyanus körülmények között halva találták. A vizsgálatnak sikerült kiderítenie annak idején, hogy az elmebeteg nem természetes halállal halt meg. Az aradi ügyészség ellenléte a legszigorúbb vizsgálat megindítását, amely a mai napon nvert befejezést. A vizsgálat eredménye a napokban fog nyilvánosságra kerülni.

— **Selyemharisnya és tollaskalap.** Bucuresi lapban olvassuk, hogy pont egy hajórakomány luxusáru érkezett Romániába, amit francia kereskedők szoltak a kormány nyakába. A franciaországi vásárlásoknál az a rendszer alakult ki, hogy közszükségleti cikkeket csak akkor lehet vásárolni, ha luxuscikkeket is átvesszenek. Megtudjuk azt is, hogy miből áll a hajórakomány? Van benne minden, ami finom és drága és „okvetlenül szükséges”, mert nélküle nem élhetnénk. Van a hajórakományban női selyemharisnya, selyemfátyol, csipkés alsóruhák és legújabb divatu tollas női kalapok. Hát bizony mindezt meg kell vásárolni. Rendes ruhát nem tudunk csináltatni, a cipőnk sarkát félretapostuk és nem futja a reparálásra, kalapot nem lehet vásárolni. Sok mindenünk nincs, de most már boldogak lehetünk, mert hajószámra kapunk selyemharisnyát és tollaskalapot. Nincs már baj, csak a zsebünk üres!

— **Elfogott tolvajbanda.** Az aradi csendőrségnek jelentést tettek, hogy egy tolvajbanda számos lopást követett el. A csendőrség kinyomozta, hogy a lopásokat öttagú társaság követte el, melynek két tagja ezelőtt három hónappal szökött meg az aradi ügyészség fogházából. A csendőrségnek sikerült is letartóztatnia Kovács Györgyöt és Kovács Tralánt, akik három hónappal ezelőtt szökötek meg az ügyészségi fogházból és ugyancsak letartóztatta a banda másik három tagját is Klum Mitru, Kovács Flóra és Kovács Mária személyében. Mindnyájukat beszállították az aradi ügyészség fogházába. Kovács Györgyöt és Trajánt azonnal külön zárlékban helyezték el.

— **Tejet jegy ellenében adnak.**

A városi tejesarnok vezetéséig ma bejelentette a főpolgármesternek, hogy az utóbbi időben igen magasra emelkedett a tejigénylők száma és ezzel szemben a tejesarnok kevesebb tejjel rendelkezik, mint a múltban. A városi tejesarnok vezetéséig bejelentette, hogy a tejadatok 2 literrel egy literre szűkítve lesznek és tejet csak egy ellenében ad az igénylőknek.

— **Az „AMTÉ” országos nagybirkózó versenye** iránt érdeklődés, mivel a sportközönségnek végre alkalma lesz a versenyzők között biztos indulóknak látni Oradea-mare (Nagyvárad), Timisoara (Temesvár) és Cluj legjobb birkózóit is. A verseny december 18-án, vasárnap este 8 órai kezdettel a Városliget nagyterében lesz megtartva.

— **A vámoknál igazolják az autókat.** Az aradi államrendőrség ma átiratot küldött a város vezetéséhez, amelyben felhívja a főpolgármestert, hogy utasítsa a vámhivatalok tisztviselőit, igazolják minden esetben a vámokon keresztül haladó autókat. Ez az intézkedés azért történik, mert a vámokon keresztül haladó autók utazók igen gyakran a felszólítás dacára sem állnak meg, hanem azzal roboznak tovább, hogy ők a Siguranta, vagy a rendőrség meguizoltai.

— **A falu rosszal.** A mácsai csendőrségnek jelentették, hogy a falu korcsmájában nagy verekedés van. A csendőrök kiszállottak a helyszínre és a verekedő társaságot letartóztatták. A verekedőket: Tenczer Józsefet, Andrejkovics Antalt, Rum Adámot, Rapold Istvánt és Schmidt Józsefet beszállították az aradi ügyészség fogházába.

— **Rablás mulatás után.** Csermejun Petruc János orosz fogságból hazatérő gazdálkodó a korcsmában mulatott egyik barátjával. A mulatás után hazafelé indultak. Utközben Petruc meglámadta barátját, azt ütlegezni kezdte, majd a földre terpette és a nála levő értékeket és pénztárcáját, mely 4000 lejt tartalmazott, elvonta tőle. A csendőrség

Petrucoi letartóztatta és ma beszállította az aradi ügyészség fogházába.

— **Aradi orvos sikere a tüdővész gyógyítása terén** cím alatt a napokban megírtuk, hogy dr. Löwinger Miksa közkegyintézmény orvos sikeresen alkalmazta a mesterséges légmell-kezeléssel. A kiváló orvos annak konstatálását kéri, hogy ennek a módszernek felfedezője és megteremtője Farlanini olasz orvos volt és ő mint ennek követője alkalmazta bizonyos esetekben az aradmegyei közkegyintézményben.

— **Ügynökök adósárelme.** Az aradi ügynökök küldöttsége ma megjelent a pénzügyigazgatónál. A küldöttség vezetője elmondotta, hogy az aradi ügynökök magukra nézve sérelmesnek tartják az adótörvényeknek a forgalmi adóra vonatkozó pontját. A pénzügyigazgató felhívta a küldöttség tagjait, hogy sérelmüket foglalják írásba és nyújtsák be azt a pénzügyigazgatósághoz.

— **Elfogott lótolvaj.** A napokban Arad külvárosában egyik ház előtt szekér állott két lóval. A szekérbe valaki felült és gyors iramban elvágta a szekér tulajdonosa észrevette a tolvaj menekülését és a poszton álló rendőrökkel üldözőbe vette. Hosszas üldözés után sikerült elfogni a kocsi- és lótolvajt, akik beszállították a rendőrség fogházába. Megmozdítása alkalmával nagymennyiségű gyanus okmányt találtak nála.

— **A baranyai választások.** Budapest. A felszabadult csonka-kerületben most fejeződtek be a képviselőválasztások. Szigetvárott Barla-Szabó Józsefet, Pécsváradon Parlaky Györgyöt, Siklóson Patáky Dénest és Szalántán Musty Istvánt választották meg.

— **Mit akartak a csehek?** Prága. A Bohemia című lap kivonatát közöl abból az emlékiratból, amelyet annak idején Benes és Kramarz a párisi konferencia elé terjesztettek és amelyben ama óhajításukat fejezték ki, hogy Moson- és Sopronmegyét Csehországhoz, Vas- és Zala megyét Jugoszláviához csatolják. Kérésüket azzal indokolták, hogy a magyarokat és németeket el kell választani és szomszédokká kell tenni a cseheket és délszlávokat.

— **Csokonai Vitéz Mihály édesanyjának levele fiáról.** Most került elő Csokonai Vitéz Mihály édesanyjának egy sajátkezű levele, amelyben kedves, meleg hangon emlékezik meg fiáról. A levélre a Csokonai-irodalommal foglalkozó két sárospataki kutató, Harsányi István és Gulyás József akadt rá és juttatta el a debreceni Csokonai Közhöz. A levél a maga régies ortográfiájával így szól: „N. Csokonai Mihály kedves fiam volt tizenkétéztendő, hogy Édes atyától réám maradtott árvaságra, akkor végezte a poeta classist, azután két esztendeig az oratoria classist járt. Annak utána hét esztendeig Deák volt, amely hívséges volt tanulásában, olly hívséggel igyekeztem szükségéit teljesíteni, amelyeket már kisdéd korában nagyon érzvén, vélem egygyé forrott szíve, igaz fiul szeretettel viszonozta halála órájáig, akiről azt mondhatom, hogy soha egy szavával, annyival inkább tselekedetével soha meg nem szomorított, minden bajait tsendesen hordozta, a volt legnehezebb előtte, hogy én is vele együtt éreztem mindeneit.”

Nagy Karácsonyi vásár női- és leányka felöltőkben PLESZ GYULA ruha-áruházában

Arad, Str. Col. Piriol (Vörösmarty-u.) 3. A színház épület hátsó bejáratával szemben. Elegáns Carakül plüsh kabátok minden hosszúságban. Mélyen leszállított árak!

Megnyílt a Karácsonyi tárlat

LOSONCZY LAJOS

óra- és ékszerüzletében Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 1. ahol mindenféle arany és ezüsttárgyak, ugyancsak

a legdivatosabb jegyzőkönyvek, modélok férfi és női óra és nyakláncok férfi és női arany és ezüst zsebrák, asztali és

lali órák, ezüst retikülök nagy vásároknak jutányos áron pontos kiszolgálással mellett kaphatók. — Óra és ékszerüzletünk jóállás mellett elfogadjuk.

Apró hirdetések.

Levelezés.

UNATKOZÓ barna leány levelezne szórakozás céljából intelligens fiúval. — „Landru” jelígen. Uj-Arad posta. 4854

„ANNONYMUS”-nak levele van Lulu-tól. Kérem Wallinger hirdetőjében sürgősen átvenni. 11264

Alkalmazás.

CSOMAGOLÓ ÉS MUNKÁS leányok felvételt kérek. Miklós csokoládégyárba Strada Pescarului (Thököly Imre-utca) 1. 11424

ELSŐRENDŰ fehérnemű varrónő házkhoz ajánlkozok. Benjamin Rezsini Strada Ioan Russu Sirianu (Aulich-utca) 5. 4848

KERESÜNK azonnali belépésre helyi piacra is bevezetett fűszerkereskedő segédet. Cim Kelet hírlapiroda. 11424

BLUZOK és ruhák kötését jutányos árrért vállaljuk. Cim: Wallinger hirdetőjében. 11264

INTELLIGENS német leány házikisasszonyi állást keres. Cim a kiadóhivatalban. 4856

MÉRLEGKÉPES könyvelő állást keres. Megkereséseket „Könyvelő” jelíge alatt Wallinger-irodája továbbítja. 11262

Vétel és eladás.

KÉPES KÖNYVEK; MESEKÖNYVEK olcsón kaphatók Knieszer könyvkereskedésében Str. Tudor Vladimirescu (Dobó-utca.) 10671

MODERN ebédlőberendezés, zongora eladó Str. Consistorului (Batthyány-utca) 19. kapu alatt jobbra. 4830

MENETVÁGÓ ÉS FURÓGÉP eladó Uj-Arad, Kaszárnya-utca 50. 4851

DENATURALT szesz kapható Kardos Miklós Arad Strada Eminescu 36. 4853

ELADÓ szilvkingalléri városi bunda és egy gyermek ágy. Cim Wallinger hirdetőjében. 11264

ÉLŐHALAT legjobb csüörtökön beszerezni Lufwák-cégnél. Ugyancsak burgonya kapható. 4855

NAGYON SZÉP új estélyi ruha eladó. Megtekinthető szivességből a Berkovits-szalomban Str. Brațianu 2. 11425

KARÁCSONYI AJÁNDEKOK óriási választékban legolcsóbban a Salon Artistic-ben (Fischer Elz-palota.) 11045

BABAPÁROKAK, hajfonatok, hajkepp, modern hajmunkák legolcsóbban Fischer Jánosnál Strada Marasesti (Kossuth-utca) 58. 4657

SZÁZNEGYVEN cm. SZÉLES férfi ruhasövet 85 Leiért kapható STRASSER divatruházában szemben a Lutheránus-templommal. 4664

VENETI, eladhat cserélhet modern és régi műtárgyakat képeket, szobrokat, szőnyegeket porcellánokat antik bútorokat a Szépművészeti Szalomban Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 29. Ortulay-palota Bekapcsolt telefon 333. szám. 11031

KÉZIMUNKA gyermekágy-takaró, gyermekjátékok u. m. kuzli kőépítő-kockák. 37-es használt magas női cipő eladó Str. Consistorului (Batthyány-utca) 23. szám I. em. 5001

JÓKARBAN levő 8-as magánjáró gőzcséplő garnitúra eladó január 15-ig Bene András és Társainál Nagyiratoson. 4788

A KARÁCSONYI AJÁNDEKOK beszerzése előtt okvetlenül látogassa meg a Szépművészeti Szalont. Értékes, szép és ritka műtárgyak egész tömege képezi a kiállítás anyagát, mely izléesos elrendezésével méltán kiérdemli a látogatók csodálatát. Megtekinthető egész nap az Ortulay-palotában. 11391

Ingatlan.

SZŐLŐT VENNÉK. Vasúthoz közel, bőtermő, csak teljesen jó karban tartott jól felszerelt szőlőt vennék a Hegyalján 10—15 katasztrális holdig. Ajánlatot teljes leírással és ár megjelöléssel a kiadóba kérek „Szőlő” jelíge alatt. 5500

Különfete.

BUTOROZOTT szoba kladó, esetleg ellátással. Ugyancsak 2—3 fiatalember teljes ellátást kaphat. Cim a kiadóhivatalban. 4853

EZERJÓFÚ gyomorelixir, páratlan hatású szer gyomor és bél bántalmak étvágytalanság hányinger, felfuvaltság emésztési zavaroknál. Dr. Földes gyógyszerár Aradon. 10831

NE FELEJTSE EL a Szépművészeti Szalon címét Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 29 Ortulay-palota. Bejárat a Str. Unrei (Fábián-utca) 11401

Tizenkét

személyes ebédő-szerviz (altóni), iskola-hegedű háromgye-es, komplet fotográfáló gép, majolika vázák, festmények, ablak szőnyeg olcsón 11264 eladók. Cim Wallinger hirdetőjében.

Hirdetmény.

A krajoval (bélkirálymező) u. p. Bél Biharmegye, körjegyzői irodában egy a jegyzői de különösen az adóügyi teendőkhöz jártas egyén mint írrok, avagy segédjegyző azonnali belépésre kerestetik. A román nyelv tudása megkívánatik. Fizetés megállapodás szerint. 4852

KÖRJEGYZŐSÉG.

Romania Ministerul de Interne Direcțiunea Pol. si Sig. Gie Prefectura Politiei Arad.

No. 1748—1921.

ÁRVERÉSI HIRDETÉNY.

Közhirre hozatik, hogy a ciuji központi igazgatóságának folyó évi november hó 25-én kelt 3499. VI. i számú rendelete értelmében folyó hó 27-én, kedden délelőtti 11 órakor nyilvános árverés fog tartatni a Str. Marasesti Rendőrprefektúra helyiségében különböző ruházati és felszerelési cikkekkel.

Az árverés alá kerülő cikkek megtekinthetők naponta 10—14 órai időközben a Str. Marasesti rendőrprefekturán.

Az árverés a 720083. számú polgári könyvelőségi törvény értelmében fog megtartatni.

Ajánlattevők az árverés napján az összertereknek 10%-át kötelesek letenni a pénziárnál akár készpénzben, akár értékpapírban.

Arad la 10. Decembrie 1921.

Comandanul Corp. serg. de oras Inspector: (ss) N. Popescu.

CIGARETTAÜVELY

csak december 31-ig árusítható törvényes rendelkezés szerint. A még kész 4701 leiben lévő kis mennyiség ezrenként

29.-- Leiért

kiárusítottatik BLOCH H. cégnél.

Legkiválóbb irodalmi ujdonságok,
gyermek képeskönyvek, ifjúsági iratok
du s választékban
beszerezhetők a 11424
KELET hírlapirodában.
Regatul Romania, Judecatoria de ocol Siria.
Nr. 1966—1921.

PUBLICATIE DE LICITATIUNE.

Subsemnatul esmis judecatoresc in senul Art. 102. al legii LX din 1881. respective Art. 19. al legii XLI. din 1918. prin aceasta publica ca in urma decisiului judecatoriei de ocol Siria Nr. 527—1921. pentru suma de 800 lei si acces efeptuindu-se in 18. Novembrie 1921. executiunea de escontentare in favoarea soției lui Petru Engelhardt in Pancota repr. prin dr. Emil Zoltan advocat in Pancota contra lui Petru Engelhardt domiciliat in comuna Pancota miscatoarele sechestrate si pretute in 2950 lei si anume unsoara si greu cari se vor vindute prin licitatie publica.

Deci in urma decisiului de sub Nr. 1966—1921. a judecatoriei de ocol Siria pentru incasarea pretenziunei de 800 lei capital; dupa acesta din 1. Octomvrie 1921. interese de 5% si spelele de 202 lei stabilite pana astezi sa defiga terminul de licitatie pa 28. Decemvrie 1921. oare 9 a. m. in comuna Pancota la locuinte urmaritului si la acuzu cumparatorii se invita cu acea observate, ca miscatoarele sa vor vunde in senzul Art. de legii LX. din anul 1881. §-ul 107. 108. pe langa solvren in bani gata in ca de lipse si sub pretul estimat.

Amtruca, miscatoarele mintunate sunt sechestrate sau supra sechestrate si din partea altara, si acestia si-au castigat drept de escontentare, licitatie se ordona in senzul §. 20. al legii XLI. 1908. si in favoatul acelera.

Siria. la 9. Decemvrie 1921. 4849

FLAM.

cancelist ca esmis judecatoresc.

KÁVÉ

TEA ÉS RUM

Cukorka és Csokoládé. Liqueur, Cognac és Cakes legnagyobb választékban az 11424

ATLANTIKA

KÁVÉ és TEA behozatalánál Arad (Fischer E.-palota) kapható.

Köhögés, rekedtség, hurut ellen
a legjobb a „Sanitas”
vedjegygyel ellátott 11249

„Pemetefü-cukorka”
Kapható mindenütt. Övekkodjunk utazatokkal!

Karácsonyfák

legszébb kivitelben nagyban és kicsinyben olcsó áron kaphatók Piata Catedralei si Piata Avram Iancu (Thököly- és Szabadság-terem) 4864

Ladányinál

Csunya nők szépek, szép nők szebbek
lesznek a HAJÓS-féle

DORÉ-CRÉME

használati utas. 10175

Hajfestő „Mologen”
ellismert legjobb gyártmányu fekete és barna színekben. Ár 35 K. Fenti szerek kaphatók

Hajós gyógytárban
Aradon, Bulev. Regina Maria 22.

Perfekt magyar-német gyors- és gépirónők
tomesvári pénzüntézetnél,
azonnali beépésre kerestetnek.

Ajánlatok „PÉNZINTÉZET” jelíge alatt a lap kiadóhivatalába keretnek.

4838

Megnyílt a karácsonyi tárlat, hol legdusabb választékban és legolcsóbban beszerezhetők a legszebb karácsonyi és újévi ajándékok, u. m.: valódi Karlebad-i étkező-, kávé-, tea-, moccakészletek, prima china ezüst dísz tárgyak és használati cikkek, cobald vázák, bonbonnierek, majolika dísz tárgyak, berndorfi évszámok, modern villanycsillárak, sztalilámpák, olajfestmények és kőkeretezés

Fischer-Mór, Neuman-palota